

9. ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ FORUMU

EYFOR 9 BİLDİRİ KİTABI

01-04 KASIM 2018 ANTALYA

EYUDER 2018

9. ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ FORUMU

01-04 Kasım 2018 ANTALYA

E-ISBN :

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği'ne (EYUDER) aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan, Kitabın bütünü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Aralık 2018, Ankara

İmtiyaz Sahibi

EYUDER

Genel Yayın Yönetmeni

Adem ÇİLEK

Editör

Murat KOÇALI

Sayfa Düzeni ve Kapak Tasarım

Murat KOÇALI

Yayıncı Sertifika No: .....

İletişim

EĞİTİM YÖNETİCİLERİ VE UZMANLARI DERNEĞİ

İnternet: www.eyuder.org.tr

E.ileti : eyuder@gmail.com

İnternet: www.eyfor.org

E.ileti : forumeyfor@gmail.com

DÜZENLEME KURULU

Onur Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN
AYK ATAM Başkanı

Düzenleme Kurulu Başkanları
Dr. Adem ÇİLEK **Nihat BÜYÜKBAŞ**
EYUDER Başkanı ATAM Başkan Yardımcısı

Akademik Danışman
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ
Gazi Üniversitesi

Genel Sekreter
Murat KOÇALI

İletişim Koordinatörü
Dr. Ferah Güçlü YILMAZ

DÜZENLEME KURULU ÜYELER İ

Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Özge HACIFAZLIOĞLU	İstanbul Kültür Üniversitesi ve Isatt (International Study Association Of Teachers And Teaching) Out Reach Coordinator
Doç. Dr. Abdullah AYDIN	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman ILĞAN	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Aygül AYKUT	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. İlker KÖSTEREKLIOĞLU	Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. M. Metin ARSLAN	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan KOŞAR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf ŞAHİN	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep TEZEL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bengü TÜRKOĞLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Birsal AYBEK	Çukurova Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çetin TAN	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Erkan KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğ CAN	Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Evrim EROL	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin USTA	Harran Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muammer ERGÜN	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mukaddes ÖRS	Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nedim ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi NURGÜL ÖZDEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Öznur TOLUNAY ATEŞ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Rabia ŞENAY ŞİŞMAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Rasim TÖSTEN	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sevilay ŞAHİN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Caner CERECİ	
Dr. Çiğdem ŞAHİN	Adana Çukurova Bilim Ve Sanat Merkezi
Dr. Ebru DEMİR	MEB
Dr. Emre ER	Gazi Üniversitesi
Dr. Harun SERPİL	Anadolu Üniversitesi
Dr. Kamuran ÖZDEMİR	MEB
Dr. Mustafa AYRAL	MEB
Hüseyin TOSUN	Ayk Atam
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	Ukrayna Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexica
Prof. Dr. Hikmet ALİZADE	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	ABD National Louis University
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, Us
Doç. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Wolter POLKA	Niegara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University Of Tamaulipas

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet MAHİROĞLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BAYKAL	Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Aycan ÇİÇEK SAĞLAM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ayhan AYDIN	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Ottekin DEMİRBOLAT	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN	Emekli
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Coskun BAYRAK	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Elife DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BAŞAR	19 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Erol BULUT	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Esergül BALCI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU	Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş SİLMAN	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ	TODAİE
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan COŞKUN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR	Emekli (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan GÜNBAZI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail BİRCAN	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN	TODAİE
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	DAÜ, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet Güçlü	Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KORKMAZ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Melek ÇAKMAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla AKSU	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ACAR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN	MEF Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver ÇETİN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Nergiz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖZSOY	Adnan menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe SONGÜR	TODAİE
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi CAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Onur KÖKSAL	Konya Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Özge HACIHAFIZOĞLU	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. R. Cengiz AKÇAY	Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi SARP KAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Serap NAZLI	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar SAYAN	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK	TODAİE
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyip DUMAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Temel ÇALIK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan ARGON	Abant izzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAVAK	TED Üniversitesi
Prof. Dr. Zülküf ALTAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ali YILMAZ	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Sosyal Politikalar Eski Başkanı
Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL	Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Azer Mustafayev	Azərbaycan Milli Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexica
Prof. Dr. Charles J. RUSSO	University of Dayton, USA
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Hikmet ALİZADE	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Lazifa KASIMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	UKRAYNA Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	ABD National Louis University
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, US
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Wolter POLKA	Negara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Assist. Prof. Dr. Quintin ROBBINSON	Santa Clara University, USA
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University of Tamaulipas

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet MAHIROĞLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BAYKAL	Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Aycan Çiçek SAĞLAM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ayhan AYDIN	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe OTTEKİN DEMİRBOLAT	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN	Emekli
Prof. Dr. Azer MUSTAFAYEV	Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Bütel DOLĞUN	Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexico
Prof. Dr. Coşkun BAYRAK	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Elife DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Emet GÜREL	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BAŞAR	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Erol BULUT	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Esergöl BALCI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU	Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş SİLMAN	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ	TODAİE
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan COŞKUN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet ALİZEDE	Bakü Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR	Emekli (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan GÜNBAI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail BİRCAN	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN	TODAİE
Prof. Dr. Lazifa KASIMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	DAÜ, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet KORKMAZ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Melek ÇAKMAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla AKSU	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ACAR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN	MEF Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver ÇETİN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	Ukrayna Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Nergiz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖZSOY	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe SONGÜR	TODAİE
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi CAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. R. Cengiz AKÇAY	Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi SARP KAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Selçuk UYGUN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Serap NAZLI	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar SAYAN	Tobb Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK	TODAİE
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Şenay SEZGİN NARTGÜN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyip DUMAN	Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Temel ÇALIK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	Abd National Louis University
Prof. Dr. Türkan ARGON	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAVAK	TED Üniversitesi
Prof. Dr.. Zülküf ALTAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulhak HALİM ULAŞ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah AYDIN	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman İLĞAN	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, Us
Doç. Dr. Ali YILMAZ	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Atilla YILDIRIM	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Aygül AYKUT	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Aylin BEYOĞLU	Tırakya Üniversitesi
Doç. Dr. Aynur BOSTANCI BOZKURT	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Çağatay KILINÇ	Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Didem KOŞAR	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Feridun SEZGİN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Güler TULUK	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Habib ÖZGAN	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan KURT	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice BEKİR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Necla KELEŞ	Bahçeşehir Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin YOLCU	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Sosyal Politikalar Eski Başkanı
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Eski Sosyal Politikalar Başkanı
Doç. Dr. İlker KÖSTEREKLIOĞLU	Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. İlknur MAYA	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Kadir PEPE	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç. Dr. Kaya YILDIZ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmut SAĞIR	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet KARATAŞ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Metin ARSLAN	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Gürkan GÜLCAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZMUSUL	Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Doç. Dr. Osman ÇEKİÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Oytun MEÇİK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Doç. Dr. Pınar Y. SARPKAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Sabit MENTEŞE	Munzur Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri ÇELİK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Sait AKBAŞLI	Harran Üniversitesi
Doç. Dr. Selda POLAT	Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Semiha ŞAHİN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan KOŞAR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Sıdıka GİZİR	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Soner POLAT	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Tamer KUTLUCA	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncay AKÇADAY	Fsm Vakıf Üniversitesi
Doç. Dr. Turan Akman ERKILIÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Vicdan ALTINOK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Wolter POLKA	Niegara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Doç. Dr. Yagut Yakut ALIYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf KESKİN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf ŞAHİN	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep TEZEL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Abdullah SEVİLTOPU	Aramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ahmet AKÇAY	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Aliye ERDEM	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Alparslan GÖZLER	Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Arslan BAYRAM	Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Asım ÖZDEMİR	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ayşe ELİTOK KESİCİ	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ayten DÜZ KANTAR	Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Banu YAMAN ORTAÇ	Tırakya Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bengü TÜRKOĞLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Beste DİNÇER	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bilge BAĞCI AYRANCI	Bozok Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bilgen KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Büşra ERGİN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Çein TAN	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Deniz KAHRAMAN	Mersin Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Dilek KARIŞAN	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Duygu TÜRKOĞLU	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emel TÜZEL	Gop Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emine ŞENER	Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emine Zehra TURAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Erhan AKIN	Siirt Üniversitesi/ Türkçe Eğitimi
Dr. Öğrt. Üyesi Erkan KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ertuğ CAN	Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Esef Hakan TOYTOK	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Evrim EROL	Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Fatmanur ÖZEN	
Dr. Öğrt. Üyesi Fethi KAYALAR	Erzincan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Figen ÇAM TOSUN	Bayburt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gökçe ÖZDEMİR	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM	Sinop Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gülsün ŞAHAN	Bartın Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi H. Hüseyin TAŞAR	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Hale ALAN	Bayburt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Hüseyin ASLAN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi İsmail ÇELİK	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet Emin USTA	Harran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet ÖZCAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Metin ÖZKAN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Muammer ERGÜN	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mukaddes ÖRS	Amasya Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Murat POLAT	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mustafa Aydın BAŞAR	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nazife KARADAĞ	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nedim ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nilgün DAĞ	Mersin Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nuray KISA	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nurgül ÖZDEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Okan SARIGÖZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Öznur ATAŞ AKDEMİR	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Öznur TOLUNAY ATEŞ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Pınar AKSOY	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rabia Şenay ŞİŞMAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rasim TÖSTEN	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rasim SOYLU	Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rıdvan KÜÇÜKALİ	Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Servet ATİK	İnönü Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sevil FİLİZ	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sevilay ŞAHİN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sinan YÖRÜK	
Dr. Öğrt. Üyesi Sibel GÜVEN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Şenol SEZER	
Dr. Öğrt. Üyesi Tarık SOYDAN	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Türker KURT	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Vedat AKTEPE	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Zeynel HAYRAN	Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Zeynep EREN UĞURLU	Sinop Üniversitesi
Dr. Adile Emel YILDIRIM	Selçuk Üniversitesi
Dr. Adem YAMAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dr. Caner CERECİ	MEB
Dr. Ciğdem SAHİN	Adana Çukurova Bilim Ve Sanat Merkezi
Dr. Ebru DEMİR	MEB
Dr. Emre ER	Gazi Üniversitesi
Dr. Fatma Nur ÇOBAN	MEB
Dr. Ferah Güçlü YILMAZ	MEB
Dr. Feyza YILMAZ	MEB
Dr. Halil TAŞ	MEB TEFTİŞ KURULU
Dr. Harun SERPİL	Anadolu Üniversitesi
Dr. Hayal KÖKSAL	Wctqee-Türkiye Genel Direktörü
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University Of Tamaulipas
Dr. Kamuran ÖZDEMİR	MEB
Dr. Muratcan IŞILDAK	Odtu-Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi
Dr. Mustafa AYRAL	MEB
Dr. Nazife Burcu TAKIL	Gazi Üniversitesi
Dr. Nilay NEYİŞÇİ	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Pınar KIZILHAN	Ankara Üniversitesi
Dr. Salih UÇAK	MEB
Dr. Songül KARABATAK	Fırat Üniversitesi
Dr. Şengül UYSAL	MEB
Dr. Zeki ÖĞDEM	YÖK Danışman

İÇİ NDEKİ LER

DÜZENLEME KURULU	3
DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ	3
BİLİM KURULU.....	5
ULUSLARARASI BİLİM KURULU ÜYELERİMİZ	7
HAKEM KURULU.....	8
İÇİNDEKİLER	15
AÇILIŞ KONUŞMASI	25
MESLEK OKULLARI ve TEKNİK OKULLAR ÖZEL KESİME DEVİR EDİLİR Mİ?	26
<i>İlhan DÜLGER</i>	
ORTAÖĞRETİMDE SURİYELİ GÖÇMEN ÇOCUKLARINA VERİLEN EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	37
<i>Seyfi ÖZGÜZEL</i>	
AR-GE BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE ÜYELERİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜME AİT ALGILARI VE ALANA ETKİLERİ: 81 İL ÖRNEĞİ.....	45
<i>Cemil KURT, Gül ERCAN, Zekiye KILIÇ</i>	
ÖĞRENCİLERİN BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIK DÜZEYİ İLE BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIĞINA ETKİ EDEN ETKENLERE ve BİLGİSAYAR OYUNLARINA İLİŞKİN VELİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	65
<i>Sabri ÇELİK, Berru ULUSOY</i>	
ORTAOKUL ve LİSE ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ KURMA BECERİLERİ İLE SALDIRGANLIK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	83
<i>Abdurrahman İLĞAN, Cihan DURMAZ, Suat KARAARSLAN, MUSTAFA EKİZ, ÜMİT UYSAL</i>	
OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)	102
<i>Halil TAŞ, Nurcan ÇALIŞKAN, Perihan CENGİZ ÖZGENÇ, Mustafa AYDOĞAN, Fırat GÜREŞ</i>	
GÜVENLİ OKULUN OKUL İKLİMİNE ETKİSİ	115
<i>Çetin TAN, Yusuf CEYLAN</i>	
OKUL MÜDÜRLERİNİN, MÜDÜR YARDIMCILARININ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN LİDERLİK BİÇEMLERİ	127
<i>Ali SABANCI, Ramish ASIFI</i>	
OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİNDE İNSAN KAYNAKLARI İLKELERİNDEN YETERLİK İLKESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	147
<i>Ramazan ERTÜRK, Türkan ARGON</i>	
BİLİMSEL BİLGİ DOĞRU BİLGİ MİDİR, DOĞRU BİLGİ BİLİMSEL BİLGİ MİDİR ÖNERMESİNİN BİLİMSEL ÇERÇEVEDE İNCELENMESİ	178
<i>Ruşen ÇOLAK KAHRAMAN, Netice ÇOLAK</i>	

BİLİMSEL BİLGİNİN DOĞRULUĞU ÖNERMESİNİN BİLİMSEL ÇERÇEVDE İNCELENMESİ	185
<i>Netice ÇOLAK, Yasin AVAN</i>	
SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZLERİNİN FAALİYETLERİNE DEZAVANTAJLI GRUPLAR BAKIMINDAN ELEŞTİREL BİR BAKIŞ	192
<i>İbrahimÇANKAYA</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ VE AİLELERİNİN TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA İNCELENMESİ.....	199
<i>Öznur TULUNAY ATEŞ, Önder EMİNE</i>	
FARKLI METİNSEL TASARIM BİÇİMLERİNİN İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME VE ALGILAMALARI ÜZERİNE ETKİSİ.....	215
<i>Yusuf GEZER, Erdoğan TEZCİ, Çetin TAN</i>	
ÖĞRETMENLERİN OKUL HESAP VEREBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK NİTEL ÇALIŞMA	235
<i>Serdar KOÇAK, Şenay Sezgin NARTGÜN</i>	
İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN STRATEJİK PLANLAMA VE OKUL KÜLTÜRÜNE YÖNELİK ALGILARI	255
<i>Serdar KOÇAK, Türkan ARGON</i>	
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: EĞİTİM 4.0 BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA	272
<i>Hale ALAN</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİREYSEL VE SOSYAL SORUMLULUK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	280
<i>Rıdvan KÜÇÜKALİ, Salih Kürşat ÇİLİNGİR</i>	
MESLEK LİSESİ PAYDAŞLARININ BEKLENTİLERİ VE MODEL ÖNERİSİ.....	292
<i>Erol DEMİR</i>	
MESLEKİ GELİŞİM SEMİNER ÇALIŞMALARINA DAİR ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	331
<i>Ramazan Burak KAHYAOĞLU, Süleyman KARATAŞ</i>	
MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ EĞİTİM VE PROPAGANDA: YAYGIN BİR YÜKSEKÖĞRETİM DENEMESİ ÂLİ DERSLER.....	342
<i>Bengül BOLAT</i>	
EDEBİ ESER DİNLETİLEN UZUN YOL ŞOFÖRLERİNİN KİTAP OKUMA TUTUM VE MOTİVASYON ÖLÇEKLERİNE VERDİKLERİ TEPKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR MODEL ÖNERİSİ	353
<i>Ahmet USLU, Şenay USLU, Abdullah EŞSİZ</i>	
ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK KAYGI DÜZEYLERİ İLE MATEMATİK BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	361
<i>Abdurrahman İLĞAN, Mesut KOTAN, Ahmet DEMİRBAŞ, AHMET GÜLER</i>	
PROBLEME DAYALI ÖRNEK UYGULAMAYLA EĞİTİMDE YENİ BİR YÖNELİM: MEGA-ÇOKLU BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM	380
<i>Veli BATDI</i>	
MEGA-ÇOKLU BÜTÜNCÜL YAKLAŞIMIN KURAMSAL DAYANAĞI GESTALT KURAMI.....	395
<i>Veli BATDI</i>	

ORTAÖĞRETİMDE OKUYAN ÇOCUKLARIN SOSYAL ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN AKTİF SPOR YAPAN VE YAPMAYANLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	405
<i>Kadir PEPE, Rabia ÖZKURT</i>	
ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİMSSEL LİDERLİK DAVRANIŞLARI İLE DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	414
<i>Temel ÇALIK, Ömer YAŞAR</i>	
SPOR BİLİMLERİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN ZAMAN YÖNETİM PLANLARI VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi BESYO Örnek Çalışma).....	429
<i>Kadir PEPE Rabia ÖZKURT</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ KURTULUŞ SAVAŞI İLE İLGİLİ BİR TABLOYU YORUMLAMALARI	439
<i>Hasan COŞKUN</i>	
Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ile Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	465
<i>Neslin İHTİYAROĞLU</i>	
YENİ ZELANDA VE TÜRKİYE’NİN 8.SINIF FEN MÜFREDATLARININ KAZANIM BENZERLİKLERİ YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI	474
<i>Zeliha KIVANÇ, Abdullah AYDIN</i>	
ŞİİR BAHÇEMİZ	478
<i>MuharremARSLAN,</i>	
ARAŞTIRMA- GELİŞTİRME BİRİMLERİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN YEREL PROJELERİN KONU ALANLARI VE ÖRGÜT GELİŞİMİNE OLAN KATKILARI	497
<i>İ. Bakır ARABACI, Ceyda AKILLI, Murat YILDIZ</i>	
ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR: ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRENCİLERİ İÇİN NE ANLAM İFADE EDER?	518
<i>SevilayŞAHİN, GökçeÖZDEMİR</i>	
ÖĞRETMENLERİN POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, ETİK LİDERLİK ALGISI VE İŞLE BÜTÜNLEŞMELERİNE İLİŞKİN KATILIMCI GÖRÜŞLERİİLE BU DEĞİŞKENLERİN KATEGORİK AÇISINDAN İNCELENMESİ	531
<i>İsmail ESER, Hüseyin BAĞRIYANIK</i>	
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN İLETİŞİM VE RETORİK BECERİLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI	552
<i>Serpil İŞLER, İlhan GÜNBAYI</i>	
ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	572
<i>Hakan POLAT, Mustafa ORHAN, Tuncay Yavuz ÖZDEMİR</i>	
TÜRKİYE'DE EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA) İLE İLGİLİ YAPILMIŞ OLAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ.....	587
<i>Nurcan KORKMAZ, Alper HACIOĞLU</i>	
SURİYELİ SİĞİNMACI ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ŞARTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	601
<i>Tubanur AKIN</i>	
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI SORUNLAR	612
<i>Şahinde YILMAZ</i>	

EĞİTİM KURUMLARINDA İŞYERİ ARKADAŞLIĞI İLE ÖRGÜTSEL ADANMIŞLIK İLİŞKİSİ: İSTANBUL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	632
<i>Hatice Necla KELEŞ</i>	
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN BİLİM VE TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİNDE MATEMATİK EĞİTİMİNE VERDİĞİ ÖNEM.....	657
<i>Sevim YEGÜL</i>	
EĞİTİMDE BAŞARIYI YÜKSELTECEK ÖĞRETMENLERİN YETİŞTİRİLMESİNDE YENİ OLUŞUMLAR	675
<i>İnayet ÇAKITLI</i>	
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	690
<i>Kısmet DELİVELİ, Bilgen KIRAL</i>	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ve ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖZÜNDEN ÜNİVERSİTELERİN ve ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI	706
<i>Ezgi ÇETİN</i>	
TERS YÜZ EDİLMİŞ SINIF (FLIPPED CLASSROOM) ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BİYOLOJİ DERSİ ERİŞİNE ETKİSİ	736
<i>Asuman Seda SARACALOĞLU, Yavuz ÇETİN</i>	
ÖZEL OKUL MÜDÜRLERİNİN STRATEJİK LİDERLİK DAVRANIŞLARI İLE ÖRGÜTSEL SAĞLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	754
<i>Asiye AKSULU KÖSE, Nezahat GÜÇLÜ</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL AMAÇLARI BAĞLAMINDA ATATÜRK'ÜN EĞİTİME BAKIŞI.....	769
<i>Temel ÇALIK, Murat ÇELİKLER, Emre ER</i>	
EMERGING NEGATIVE SOCIAL NETWORKS AMONG STUDENTS IN EDUCATION.....	778
<i>Hale ALAN</i>	
TİYATRO EĞİTİM FORUMU “NEVRUZ” MESLEKİ GELİŞİM BİÇİMİ OLARAK KÜLTÜR ÇALIŞANLARI...786	
<i>Dinara FARDEEVA, Aygul SALIKHOVA, Nelya NURGAYANOVA</i>	
EĞİTİM YÖNETİCİSİ ATAMAYA ALTERNATİF BİR BAKIŞ: YÖNETİCİLİKTE ESAS OLAN ÖĞRETMENLİK MİDİR?.....	801
<i>Hatice ERGİN-KOCATÜRK, Murat AYDOĞMUŞ, Nesrin GÜMÜŞ</i>	
STEM ÖĞRETMEN EĞİTİMLERİ İÇİN ÖRNEK ÇALIŞMA MATERYALLERİNİN TASARLANMASI: YAŞANABİLİR BİR DÜNYA ETKİNLİĞİ	807
<i>Seyide EROĞLU, Gökhan ARIKAN, Oktay BEKTAŞ</i>	
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE PAYDAŞ ANALİZİ	817
<i>Şenay SEZGİN NARTGÜN, Işıl TABAK</i>	
EĞİTİMİN YENİ MECRASI: GÜNDELİK HAYAT	835
<i>Seyran Başak ÖCAL</i>	
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNE EYLEM ARAŞTIRMASI YÖNTEMİYLE YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK OLARAK İNCELENMESİ.....	846
<i>Mukime GÜLEN CANLI, Yusuf TEPELİ</i>	

ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ	863
<i>Saadet KONUK, Gönül KOVAN GÜRAKAN, İdris KINAY</i>	
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA	870
<i>Hülya Kübra GÜRİSOY</i>	
İKİ DİLLİ OLAN VE OLMAYAN ÖĞRENCİLERDE OKUL YAŞAM KALİTESİ ALGISI	880
<i>Fatma ALACA, Mediha SARI</i>	
ORTAÖĞRETİM OKULLARINDA İÇ KONTROL SİSTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	895
<i>Sezen KAYIKCI, Şifanur BATTAL</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ YÖNETİCİ ATAMA YÖNETMELİĞİ VE LİYAKAT SİSTEMİNE EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN BAKIŞ AÇILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI	910
<i>Abbas DOĞAN, Dilek Ilgın ÖZBEN, Nazmiye ESKİ, İlhan GÜNBAYI</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE YÖNETİCİ YAPILANMALARINDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN MAARİF MÜFETTİŞLERİNİN, İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLERİNİN VE ŞUBE MÜDÜRLERİNİN BAKIŞ AÇILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI	931
<i>Nazmiye ESKİ, Dilek Ilgın ÖZBEN, İlhan GÜNBAYI</i>	
21yy EĞİTİM METODLARIYLA ÖĞRENEÇEN ÇOCUKLAR, YARININ LİDERLERİ OLACAKLARDIR	962
<i>Şengül YAVUZ, Hediye DOĞAN, Şener KALFA, Bilge AKINCI, Ahsen MUTLU, Elif DURSUN, Zeynep ATALAY, Ümran KALKISIM, Erhan DÖNMEZ, Selen Zehra ÖRGEN, Hale CAN, Selda TİLEV, Enise ULU ÇOĞALAN</i>	
ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE LİSELERDE GÖREV YAPAN YÖNETİCİLERİN LİDERLİK STİLLERİ İLE DEĞİŞİMİ YÖNETME YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ (BARTIN İLİ ÖRNEĞİ)	965
<i>Seda BAŞ, Ergün RECEOĞLU</i>	
“THOUSAND ARMED GREEN GIANT CAN RESCUE THE WORD” “BİN KOLLU YEŞİL DEV DÜNYAYI KURTARABİLİR” AVRUPA ORTAKLI ETWINNING PROJESİ	972
<i>Meryem TANRIÖVER</i>	
DİJİ DİJİ BİRLER	976
<i>Melin GETİZMEN YEŞİL</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK İÇSEL MOTİVASYONLARI VE ÖĞRENMEYE İLİŞKİN TUTUMLARI	980
<i>Bahri AYDIN, Mahmut Remzi SOYSAL</i>	
SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SÖZLEŞMELİ VE KADROLU ÖĞRETMENLER İLE OKUL YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	1006
<i>Hakan ORAN, Hasan Basri MEMDUHOĞLU</i>	
MİLLİ EĞİTİM ŞÛRA KARARLARINDA YÜKSEKÖĞRENİME KADAR OKUL TÜRLERİ, BU KARARLARIN EĞİTİME ETKİLERİ	1020
<i>Zeki DAĞLI, Raşit YETİM</i>	
ANNE BABALARIN ÇOCUKLARINA OYUNCAK VE KIYAFET ALIRKEN YAŞADIKLARI DURUMLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	1029
<i>Fatma TEZEL ŞAHİN, Cansu TUTKUN</i>	

İZMİR İLİNDE GÖREVLİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ YÖNETİCİLERİNE İLİŞKİN BAŞLICA DİSİPLİN SUÇU KONULARI.....	1041
<i>Yurdagül EREŞ</i>	
SOSYAL YAŞAMDA LİDERLİĞİN ÖNEMİ	1054
<i>Çetin TAN, Yusuf GEZER, Önder ŞANLI</i>	
DEĞERLERİMİ SAHNEDE ÖĞRENIYORUM OKUL ORTAKLIĞI PROJESİ	1061
<i>Vildan SAKA, D. Hilal KIRIŞ, Medine ERTUĞRUL</i>	
ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖZYETERLİK ALGILARI İLE ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1067
<i>Ahmet Hakan YAZ, Ergün RECEOĞLU, Ömer Volkan YAZ</i>	
ÖĞRETMENLERİN DEĞİŞİM EĞİLİMLERİ İLE SINIF LİDERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER	1082
<i>Ercan KORKMAZ, Esra KARABAĞ KÖSE</i>	
TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNİN KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ AÇISINDAN İÇ DEĞERLENDİRME SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	1088
<i>Meryem EMEKCI</i>	
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI ÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI DUYGUSAL TACİZ PROBLEMLERİ	1106
<i>Mehmet Emin USTA, Duygu ÖZYURT</i>	
FİZİK ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ (BİT) KULLANIRKEN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN TESPİTİ.....	1126
<i>Osman Sinan DEMİR, Uygur KANLI</i>	
OKULLARDA ÖRGÜTSEL GÜÇ KAYNAKLARI VE PSİKOLOJİK SERMAYE İLİŞKİSİ.....	1137
<i>Nejat İRA, Seval BULUT</i>	
CİNSİYETİN MESLEK SEÇİMİNE OLAN ETKİSİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ....	1149
<i>Nihal ÖZDENOĞLU, Seda USTAN, Demet KAYABAŞI</i>	
ATATÜRK VE TÜRK DÜNYASINDA "ALFABE" BİRLİĞİNİN ÖNEMİ ÜZERİNE TARİHİ BİR DEĞERLENDİRME	1164
<i>Arife CİBİL YILDIRIM</i>	
ERASMUS + OKUL EĞİTİMİ " E-SERVICES EDUCATION" KA2 STRATEJİK ORTAKLIKLAR PROJESİ .	1184
<i>Esra ÖĞÜR, Atila ERKEK</i>	
ATATÜRK'ÜN EĞİTİMDE BİLİMSELLİK ANLAYIŞINDAN HAREKETLE; 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	1187
<i>Arzu ASA, Hacer KARABAĞ, Uygur KANLI</i>	
KORUYUCU GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	1197
<i>Emre DELİCE, M. Metin ARSLAN</i>	
ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN UNSURLARA İLİŞKİN LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ	1205
<i>Melek ÇAKMAK, Şenay ŞEN, Yücel KAYABAŞI</i>	
MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ AHLAKİ YOKSUNLUK KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ	1215

Elife DOĞAN KILIÇ, Nayil KILIÇ

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ NARSİZM VE DİĞERLERİNE GÜVEN KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ 1218

Elife DOĞAN KILIÇ, Nayil KILIÇ

SİNEMANIN EĞİTİM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME ve ÖNERİLER..... 1223

Nazife Merve EREN

THE EDUCATIONAL PROBLEMS OF FOREIGN STUDENTS 1235

Yousif M. SHİHAB, Riyad ŞİHAB, Rajha M.SHEHAB

ÖĞRETMEN SINIF LİDERLİĞİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 1241

Esra KARABAĞ KÖSE

ÜNİVERSİTELERDE GÖREV YAPAN İDARİ PERSONELİN ÖRGÜTSEL KİMLİK VE ÖZYETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ..... 1249

Ferudun SEZGİN, Şebnem ÖZTÜRK

EĞİTİMDE İÇ DENETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 1261

Şifanur BATTAL, Münevver ÇETİN

BECERİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILMASI GEREKEN REFORMLAR 1279

Hüseyin SİHAT

ÜNİVERSİTE DERS KİTAPLARINDA EĞİTİM-EKONOMİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 1295

Ahmet KILIÇ

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ YABANCI (SURİYELİ) ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ALDIĞI GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZİNDEKİ (GEM) YÖNETİCİLERİN OKUL DENETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1305

Ahmet KILIÇ

DUVARSIZ SINIFLAR FARKINDA YAŞAMLAR PROJESİ 1317

Zeynep ERCİYAS TOZ, Figen KÖKSALAN SHANCHEZ

ÇEVRECİ YÜZLER..... 1321

Nüsret BULUT

MÜDÜR YARDIMCILARI VE ÖĞRETMENLERİN LİSELERDE GÖREVLİ OKUL MÜDÜRLERİNİN YETERLİK DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1370

Halime KORKUT, Kemal KAYIKÇI

OKUL MÜDÜRLERİNİN MUHAKKİKLIK GÖREVLERİNE İLİŞKİN İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLERİ VE ŞUBE MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİ 1385

Derviş TATAR, Kemal KAYIKÇI

ÖRGÜTSEL BAĞLILIK: İLK VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA 1400

Hilmiye YİKSEL, Semiha ŞAHİN

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖRGÜTSEL İKİYÜZLÜLÜĞÜN ÜSTESİNDEN GELME YOLLARI..... 1413

Gökhan KILIÇOĞLU, Derya KILIÇOĞLU

ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ŞİİRE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 1422

Şenay Meral ZEYTİN

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KONUSUNDA: ASO 1. OSB ANAOKULU ÖRNEĞİ	1429
<i>Arife ÇAT, Gül Hacer TAŞIYAN, Mevlüde TAŞKINOĞLU, Kübra GÖRGÜLÜ</i>	
DEVLET OKULU VE ÖZEL OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMEN PERFORMANSINI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ.....	1437
<i>Hüseyin SERİN, Hatice ERGİN-KOCATÜRK</i>	
ADAY ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİNDE ADAY ÖĞRETMENLERİN DANIŞMANLARINDAN DESTEK İHTİYAÇLARI.....	1443
<i>Necati ÖZTÜRK, Gökçe ÖZDEMİR, Sevlay ŞAHİN</i>	
“MATEMATİĞE VE MATEMATİK ÖĞRETİMİNE DEĞER VERME” KONUSUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	1453
<i>Yunus DURDU, Sevcan DURDU</i>	
GÜNÜMÜZ TÜRKİYESİNDE UYGULANAN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMININ FİNLANDİYA VE KÖY ENSTİTÜLERİ ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	1479
<i>Bahar ÇEBİ, Elif AKIN</i>	
İLKÖĞRETİM DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENCİ SORUMLULUKLARI İLE DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1491
<i>Fatma BASAN, Mehmet Ali YOLDAŞ</i>	
ORTAOKUL 7. VE 8.SINIF İNGİLİZCE DERSLERİNDE COMPARATİVE VE SUPERLATİVE KONULARINDA KART EŞLEŞTİRME TEKNİĞİ İLE DESTEKLENMİŞ ÖĞRETİME İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	1519
<i>Fatma BASAN, Mehmet Ali YOLDAŞ</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARI.....	1548
<i>Halime Şenay ŞEN, Yücel KAYABAŞI, Melek ÇAKMAK</i>	
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYİ YÜKSEK ÖĞRETMENLERİN AKADEMİK, SOSYAL VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ	1562
<i>Ferudun SEZGİN, Kübra ADA</i>	
BİLİMSEL DENETİME İLİŞKİN ÖĞRETMEN ALGILARININ TESPİTİ	1583
<i>Feride ATAKÖK, Münevver ÇETİN, Gürcan ATAKÖK</i>	
1920 – 1939 YILLARI ARASINDA FRANSIZ MANDASI ALTINDA OLAN İSKENDERUN SANCAĞINDA EĞİTİM SİSTEMİNDE FRANSIZ ETKİSİ	1597
<i>FatmaBASAN, Mehmet AliYOLDAŞ, AhmetGÜLEÇ,</i>	
OLUMLU DAVRANIŞ KAZANDIRMA PROJESİ	1633
<i>Orhan YILMAZ</i>	
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYLERİ İLE İŞTEN AYRILMA NİYETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	1639
<i>Yusuf CERİT, Hatice KADIOĞLU ATEŞ, Serkan KADIOĞLU</i>	
ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ŞİİRE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	1653
<i>Şenay Meral ZEYTİN</i>	
THE IMPORTANCE OF MAKING PRACTICE FOR VOCATIONAL HIGH SCHOOLS IN REAL COURT INSTEAD OF VIRTUAL COURT IN IRAQ	1660

Yousif M. SHİHAB, Riyad ŞİHAB , Rajha M. SHEHAB

DİJİTAL ÇAĞDA GÖZETİM VE ÖZERKLİK DENKLEMİNDE TÜRKİYE'DE MAHREMİYET EĞİTİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK 1668

Fuat GÜLLÜPİNAR, Hamide Elif ÜZÜMCÜ

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ OLMAK: ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİNE DAYALI FENOMENOLOJİK BİR ARAŞTIRMA 1682

Ali Çağatay KILINÇ, Serkan KOŞAR, idem KOŞAR, Emre ER

ÖĞRETMENLERİN ÖZ YETERLİKLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI 1692

Serkan KOŞAR, Emre ER, Zeki ÖĞDEM, Didem KOŞAR

LİDERLERİN DÜNYASINDA BİR İKİLEM: TUTARSIZ LİDERLİK.....1702

Necdet KONAN, Remzi Burçin ÇETİN, Büşra BOZANOĞLU 1702

ANNE BABALARIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDEN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ (Ordu İli Örneği) 1712

Ümran UYSAL, Evren MAKAR

LİDERİN YIKICI YÜZÜNÜN EĞİTİM ÖRGÜTLERİNE YANSIMALARI 1729

Necdet KONAN, Büşra BOZANOĞLU, Remzi Burçin ÇETİN

YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULUN LİDERLİK KAPASİTESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1742

Erkan KIRAL , Hakan NACAK

GÜVEN ÖLÇEĞİNİN TÜRKİYE ÖRNEKLEMİNDE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ: ÖĞRETMENLERDE BİR UYGULAMA.....1772

Erkan KIRAL, Ramazan BAŞARAN

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ÖĞRENME İÇİN “KAVRAM ODAKLI ÖĞRENME MODELİ” (ALTERNATİFBİR EĞİTİM YAKLAŞIMI).....1792

Esef Hakan TOYTOK, Mustafa KAHYAOĞLU, Ali ÇETİN

ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE MATERYAL KULLANIMININ SINIF YÖNETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....1802

Mehmet RAMAZANOĞLU, Esef Hakan TOYTOK

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1816

Gökhan ARASTAMAN, Selçuk Yusuf ARSLAN

SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI İLE İLGİLİ SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI 1825

Dilek İlgin ÖZBEN Nazmiye ESKİ İlhan GÜNBAYI

ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERİN SOSYAL KABUL DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 1848

Kerem ÇİÇEKÇE, Ömür DAŞ, Sezgin ÖZAN, Kıymet SARAR, Remzi Burçin ÇETİN

ORTAOKUL 6,7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SERA ETKİSİ KONUSUYLA İLGİLİ KAVRAM YANILGILARI.....1860

Aslıhan HALİLOĞLU, Abdullah AYDIN

Değerli Katılımcılar,

Bir milyonu aşkın üyesi olan kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Devletimizin zirvesinden tüm toplum kesimlerine kadar eğitimi konuştuğumuz bu günlerde sorumluluklarımızın arttığının farkındayız. Eğitime ve öğretmene yapılan bu vurgu biryandan mutluluk kaynağı iken diğer yandan önemli sorumluluklar getirmektedir.

Bugün eğitim, hem tek tek ailelerin, hem de bir ülke olarak ekonominin ve toplumsal yaşamımızın merkezinde yer almaktadır. Eğitim, hemen her konudaki hayallerimizin temel bir bileşeni olarak hep gündemdedir. Eğitime ilişkin hayallerin önemli bir kısmının da öğretmenüzerinden kurulduğu görülmektedir. Bir ülkenin gelecek tahayyülünün, öğretmenlerin hayallerinin ötesine geçemeyeceği bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğüne ve öğretmenlerin personel işlerinin yapıldığı yönetim birimlerine bu gözle bakılması gerekmektedir.

Öyle çalışanları var ki Personel Genel Müdürlüğünün onlar bir ülkenin ümidi ve geleceği olarak görülüyor. Bu öylesine büyük bir sorumluluktur ki, ülkenin geleceği kurumlarımıza teslim edilmiştir bir anlamda.

Bu çerçevede öğretmen odaklı bir kurumsal kültür oluşturmuş bulunuyoruz. Gerek bakanlığımız, gerekse eğitim kurumlarımızda böyle bir yaklaşımla çözüm üretiyoruz. Öğretmenin kendisinden beklenenleri yapabilmesi, ancak destekleyici bir kurumsal kültür içinde gerçekleşebilecektir. Öğretmenin de içinde olduğu bu kurumsal kültürü yaşatmak ve bizden önce yapılanları desteklemek en büyük stratejimizdir.

Nasıl öğrenmeyen öğretmen öğretmez deniliyorsa, “öğrenmeyen kurum da fayda sağlayamaz” anlayışındayız. Bu çerçevede “örgütsel/kurumsal öğrenme” şeklinde literatürde yer alan “birlikte öğrenme” anlayışına sahip olmak istiyoruz. Bugün dünya ile rekabet eden ekonominin temeli yeni fikirler, diğer bir ifadeyle inovasyondur. İnovatif düşüncenin yeşerdiği kurumlar olsun isteniyorsa örgütsel öğrenmenin ön plana çıkması gereklidir.

Kurumlarımızı öğrenen kurumlar olarak düzenlemenin yolu herkesin birbirine hocası gözüyle bakmasıdır. Okullarımız ile merkez ve taşra teşkilatlarımızın öğrenme kültürüyle yoğurulması ve öğrenmenin temel ihtiyaç olarak kabul edilmesi temel ilkemizdir.

Çocuklarımızla aynı dünyayı yaşamak için, başta teknolojik gelişmeler olmak üzere bugünkü öğrenme ekosisteminin bileşenlerini kavramalıyız. Gençlerin karşısına çıkan hiçbir öğretmen ve yöneticinin yavaş yürüme şansı yoktur. Bunun için de öğrenme temel enstrümanımızdır. Kurumsal kültürümüzü öğrenme ekseninde dönüştürme yolunda tüm arkadaşlarımıza başarılar dilerim.

Meryem EMEKCI ²²⁹

ÖZET

Yükseköğretim kalite güvencesi yükseköğretim kurumlarının iç ve dış değerlendirme sürecini kapsamaktadır. Dış değerlendirme süreci Yükseköğretim kurumunun eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin kalite düzeylerinin değerlendirilmesidir. Bu araştırma, Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme sonuçlarının incelenmesini, iç değerlendirme raporlarında kalite güvencesi yaklaşımlarının dış değerlendirme sonunda hazırlanan kurumsal geri bildirim raporlarında tespit edilen durumların kurumlar arasında tematik olarak karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Araştırma grubunu Türkiye’deki 129 devlet ve 72 vakıf üniversite oluşturmuş, 5 Vakıf Meslek Yüksekokulu kapsam dışı tutulmuştur. Bu araştırmaya kurumların tamamı dahil edilmek istenmiş fakat araştırma alanının geniş kapsamlı olması, 2017 yılında sınırlı sayıda yükseköğretim kurumunun dış değerlendirme sürecine dahil edilmesi nedeniyle 3 yükseköğretim kurumu örneklem olarak seçilmiştir.

Araştırmada yükseköğretim kurumlarının 2016 yılı kurumsal iç değerlendirme raporları incelenmiş, örneklem olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumunun kurumsal iç değerlendirme raporlarında kalite güvence yaklaşımlarına yönelik açıklamaları Yükseköğretim Kalite Kurulunun belirlediği 5 değerlendirme kriteri üzerinden kategorize edilmiş ve kurumsal geri bildirim raporlarında bu kriterlere yönelik yapılan tespitlerde kurumların zayıf, iyileştirmeye ve gelişmeye açık yanlarının kurumlar arası karşılaştırması yapılmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde “Doküman İncelemesi” yöntemine göre tematik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma için belirlenen 5 değerlendirme kriteri soru kalıbı şeklinde Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun değerlendirme kılavuzunda belirlenmiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi tekniği ile kurumların iç değerlendirme ve kurumsal geri bildirim raporlarından elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre üç yükseköğretim

---

²²⁹ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul, m.emekci@hotmail.com

kurumu iç değerlendirme raporlarında kalite güvencesi yaklaşımında 5 değerlendirme kriterine yönelik cevap niteliğinde açıklamalarda bulunduğu, bu açıklamaların kurumsal geri bildirim raporlarında değerlendirmeye tabi tutulduğu saptanmıştır. Örneklem olarak seçilen 3 kurum arasında yapılan karşılaştırma neticesinde Boğaziçi Üniversitesinin kalite kültürünün gelişmesi, kalite standartlarının belirlenmesi iç ve dış değerlendirme sürecinde kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik çalışmalarda ileriye yönelik olarak gelişmeye açık yönü olduğu, Marmara Üniversitesinin 5 değerlendirme kriterinde kalite güvencesine yönelik olarak kurumun zayıf yönleri olduğu, Ankara Üniversitesinin tüm kriterlerde kurumun güçlü yanını yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalite Güvencesi, İç Değerlendirme, Strateji, Üniversite.

Problem Durumu

Yükseköğretim kurumlarının birçoğunun Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun yayınladığı İç değerlendirme rapor hazırlama taslağına uyumlu ve düzenli bir iç değerlendirme raporu hazırlamadıkları görülmüştür. Ayrıca dış değerlendirme sonucu dış değerlendirme takımlarının kurumsal geri bildirim raporları, kurumsal iç değerlendirme raporlarındaki başlıkların açıklamalarına yönelik olarak kurumların güçlü, gelişmeye ve iyileştirmeye yönelik yanları sıralı bir şekilde ele alınmamıştır.

Yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme raporlarında kalite güvencesi yaklaşımlarında dış değerlendirme sonunda hazırlanan kurumsal geri bildirim raporlarında tespit edilen durumlar kurumlar arası tematik olarak karşılaştırılması yapılmakta mıdır? bu soru aynı zamanda araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. KİDR'da Kalite Güvencesine yönelik sorulan sorular KGBR'de bir cevap niteliğinde veya bir değerlendirme kriteri şeklinde sıralandırılmamıştır. Bu durum kurumların iyileştirmeye ve gelişmeye açık yönlerin tespit edilememesine ve kurumlar arasında bir karşılaştırma yapılamamasına neden olmaktadır.

Kalite Güvencesi Kavramı

Türkçeye Fransızca "qualité" sözcüğünün seslenişinden geçen kalite kavramı sözlükte "nitelik" anlamı taşımaktadır (TDK Sözlük, 2018). Genel itibariyle kalite kavramı birçok şekilde tanımlanmaktadır. Her insanın yaşam formlarını, çevresini, üretim ve tüketimlerini belirleyen kalite kavramı konusunda ortak bir tanım bulunmamaktadır. Kalite kavramının kullanım alanlarına ve amacına farklı anlamlar taşıdığı görülmektedir.

Kalite; bir mal, bir proje veya hizmetin; belirli bir ihtiyaca göre uygunluğu, tüketicinin beklentilerini karşılaması, sunulan özelliklerin standartlara ve kullanıma uygunluk derecesidir.

Amaca ve kullanıma olan uygunluğu, beklenti ve ihtiyaçların karşılanma ölçüsü olarak tanımlanmaktadır (Tekin, 2007: 52)

Kalite güvencesi; bir ürün veya hizmetin belirlenmiş kalite standartları açısından beklentilerin karşılanması ve tüketici de yeterli güvenin sağlanması amacıyla yapılan planlı ve sistematik çalışmalardır. Kalite güvencesinde temel amaç kalite konusunda belirlenmiş kriterlerin yerine getirilmesinde yeterli güvenin sağlanmasıdır (Tekin, 2007: 87) Ürün veya hizmetten tüketicinin memnuniyetini garanti altına almak, üretici ve tüketicinin birbirine güven duymasını sağlamaktır (Tekin, 2007: 89)

Kalite güvencesinde bir ürün veya hizmetin kalitesinin garanti altına alınması için üretim ve faaliyetlerin her aşamasında kalite kontrol metotlarıyla hatanın belirlenmesi ve tüketiciye ulaşmasının engellenmesi gerekmektedir. Kalite güvencesi bir kurumun veya şirketin ürettiği değerlerin kalite ile sağlamış olduğu olumlu imajın göstergesi şeklinde ifade edilmektedir (Tekin, 2007: 88).

Genel olarak değerlendirildiğinde kalite güvencesi bir projenin, kurumun veya hizmet boyutlarının kalite standartlarının karşılandığını tespit edilebilmesi için izlenmesi ve değerlendirilmesidir. Kurumların veya şirketlerin kalite güvencesine verdikleri önem tüketiciye bir imaj göstergesi olarak yansımaktadır.

Yükseköğretimde Kalite Güvencesi

Yükseköğretimde kalite güvencesi, eğitim, araştırma ve idari yönetimin kalitesinin geliştirilmesiyle ilgili bir konudur. Yükseköğretimde kalite güvence eğitim-öğretim ve idari hizmetlerde kaliteye yönelik standartların sağlanmasıdır.

“Yükseköğretimde kalite güvencesi göz önüne alındığında kaliteyi tanımlamak veya kalitenin kabul edilmiş tek bir tanımını bulmak oldukça zordur” (Özer, Gür ve Küçükcan, 2010: 33).

Eğitim-öğretim sistemlerinde kalitenin ne olduğu ve nasıl ölçüleceği konusunda bir uzlaşma yoktur. Bunun temel nedeni ise yükseköğretimin oldukça karmaşık bir etkinlik olmasıdır (Özer, Gür ve Küçükcan, 2010: 33).

Avrupa Kalite Güvencesi Birliği'nin (ENQA) tanımına göre kalite güvencesi, yükseköğretim kurumlarının öğretim, araştırma, yayın, akademik başarı, proje geliştirme vb. diğer etkinliklerinde kullandıkları bütün süreçlerle ilgilenir (ENQA, 2007, 2008 aktaran Özer, Gür ve Küçükcan, 2010: 34). Bu bağlamda kalite güvencesi, yükseköğretim kurumlarının amaçları ve stratejilerine ulaşmak için ölçmeye dayalı bir iç denetim sistemi sağlamaktadır.

Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği'ni bilgiye ve yenilikçiliğe dayalı, rekabetçi, yüksek istihdama dayalı olarak sosyal ve bölgesel uyumu destekleyen bir ekonomiye dönüştürmeyi hedeflemiştir. Bu süreçte üniversiteler bu hedefin önemli bir odağı haline gelmiştir. Avrupa'da yükseköğretim reformları ve modernleşmesine yönelik bir takım uygulamalar başlatılmıştır. Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA)'deki reformlar dizisi Bologna süreci olarak adlandırılmaktadır. Avrupa'da ortak bir yükseköğretim alanı yaratma fikri ilk kez 1999'da Bologna bildirgesi ile ortaya çıkmıştır (Yalı, 2017: 143).

Bologna süreci ile yükseköğretimde standartlar geliştirilmesi ve Avrupa'da birbiriyle uyumlu bir yükseköğretim alanı oluşturulması hedeflenmiştir. Yükseköğretimde kurumsal olarak bir takım değişikliklere zemin hazırlayan bu süreç ile kurumlar arası farklılıklar görünür ve karşılaştırılabilir hale getirilmiştir. Bu sürecin uygulamaya konulmasıyla yükseköğretimde akademik program etkinliğinin ölçülmesi mümkün hale getirilmiştir. (Yalı, 2017: 145).

2005 yılında Norveç'in Bergen şehrinde gerçekleşen "Yükseköğretimden Sorumlu Eğitim Bakanları Konferansı'nda yayımlanan bildirmede Avrupa Kalite Güvencesi Birliği (ENQA) tarafından geliştirilen ve Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA)'da yer alan yükseköğretim kurumlarına yönelik "Kalite Güvencesi Standartları ve Uygulama Prensipleri"nin üye ülkelerin yükseköğretim sistemlerinde kalite güvencesinin sağlanması amacıyla bir değerlendirme raporu hazırlanmalarına karar verilmiştir (Bergen Bildirgesi, 2005: 1).

Avrupa Yükseköğretim Alanına dahil olan Türkiye'nin Yükseköğretimde kalite güvencesine yönelik kalite standartlarının oluşturulması ve bu alanda uluslararası uyumluluğun sağlanabilmesi için Yükseköğretim Kurulu tarafından 2005 yılında eğitim, öğretim, araştırma faaliyetlerinin kalitesinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi temel amacıyla Avrupa Kalite Güvencesi Standart ve İlkelerine (ESG) de uygun olacak şekilde 25942 sayılı "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği" yayımlanmıştır (YÖK, Kalite Güvencesi: 2015).

Bu yönetmelik ile Yükseköğretim Kurumları Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) kurulmuştur. 25942 sayılı yönetmelik yükseköğretim kurumlarına İç ve Dış Değerlendirme süreçlerini belirlemiştir (25942 sayılı yönetmelik, 2005/137, 17).

Yönetmelik İç değerlendirme eğitim, öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalitesinin değerlendirilmesine yönelik kurum içinde yıllık olarak bir iç değerlendirme raporu hazırlamayı şart koşturmuştur. Dış değerlendirme sürecinde ise kurumların yıllık faaliyetlerini

kurumdan bağımsız dış değerlendiriciler tarafından değerlendirilmesini belirlemiştir (25942 sayılı yönetmelik, 2005/4).

Gelişen süreç içerisinde 2005 yılında yürürlüğe giren 25942 sayılı "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği" 2015'de yerini Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliğine bırakmıştır. Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği 23.07.2015 tarihli ve 29423 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle birlikte YÖDEK'in yerine "Yükseköğretim Kalite Kurulu" kurulmuştur.

2547 sayılı yükseköğretim kanunu temel alınarak hazırlanan 29423 sayılı "yükseköğretimde kalite güvencesi yönetmeliği", üniversitelere kalite güvence çalışmalarını, akademik ve idari hizmetlerin değerlendirilmesini gerekli hale getirmektedir. Yükseköğretim kalite güvence yönetmeliği "*yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, akademik faaliyetlerinin ve idari hizmetlerinin iç ve dış kalite güvencesini, akreditasyon işlemleri ve dış değerlendirme kurum ve kuruluşların görevlendirilmesine dair esasları içermektedir*" (29423 sayılı yönetmelik, 2015/1).

İç Değerlendirme ve Kurumsal İç Değerlendirme Raporu

Kalite güvence sistemi yükseköğretim kurumları tarafından her yıl yapılan iç değerlendirme ve beş yılda en az bir kez yapılan dış değerlendirme sistemine dayanmaktadır.

29423 sayılı "Yükseköğretimde Kalite Güvencesi" yönetmeliğine göre; Yükseköğretim kurumları kendi bünyelerinde iç ve dış kalite güvence sisteminin kurulması, uygulanması ile iç ve dış değerlendirme süreci sonunda hazırlanacak uygulama esaslarının yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür (29423 sayılı yönetmelik, 2015/9).

İç değerlendirme; "*Bir yükseköğretim kurumunun, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin kalitesinin ve kurumsal kalite geliştirme çalışmalarının, ilgili yükseköğretim kurumunun görevlendireceği değerlendiriciler tarafından değerlendirilmesidir*" (29423 sayılı yönetmelik, 2015: 3/e). İç değerlendirme sürecinde kurumun kendi içinde belirlediği değerlendiriciler yetkilidir.

Kurum İç Değerlendirme Raporu (KİDR) ilgili üniversitenin yıllık iç değerlendirme süreçlerini izlemek ve beş yıl içinde en az bir defa gerçekleştirilecek dış değerlendirme sürecinde esas alınmak üzere, her yıl hazırlamakla yükümlü olduğu "Yükseköğretim Kurumu Performans Değerlendirme Raporu"dur (29423 sayılı yönetmelik, 2015: 3/L).

Yükseköğretim kurumları, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerini idarî hizmetlerin tümünü kapsayan bir şekilde stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu ile tümleşik yapıda bir iç değerlendirme raporu hazırlar. Tamamlanan raporlar Yükseköğretim Kalite Kuruluna sunulur. İç Değerlendirme raporları kamuoyuna açıktır kurumun internet sayfasında yayınlanmaktadır (29423 sayılı yönetmelik, 2015: 10/2).

İç Değerlendirme raporlarının kapsamı Yükseköğretim kurumunun hedefleri doğrultusunda belirlenmiş misyonu, vizyonu ve stratejik hedefleri ile kalite güvencesine yönelik olarak belirlenen politika ve süreçlerini içermektedir. İç değerlendirme raporlarında ilgili yükseköğretim kurumu bir özeleştiri yapmakta, hedeflerini ve faaliyetlerini ifade etmektedir.

Dış Değerlendirme Süreci ve Kurumsal Geri Bildirim Raporu

Yükseköğretim kurumları, en az beş yılda bir, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yetkilendirilen dış değerlendirme takımlarınca kurumsal dış değerlendirme sürecine dahil olup değerlendirilmekle yükümlüdürler. Yükseköğretim Kalite Kurulu dış değerlendirme sürecini yönetmekle yükümlü kişileri belirler ve değerlendiriciler ilgili kurumun dış değerlendirme sürecine katılırlar (29423 sayılı yönetmelik, 2015: 12/1).

Dış Değerlendirme: “Bir yükseköğretim kurumunun veya programının, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin kalitesinin Yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirilmesi, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından tanınan veya görevlendirilen dış değerlendiriciler veya Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi yetkisi almış bağımsız kurumlarca gerçekleştirilir” (29423 sayılı yönetmelik, 2015: 3/b).

Yükseköğretim kurumlarının kendi içinde hazırladıkları kurumsal iç değerlendirme raporlarının (KİDR) değerlendirilmesi dış değerlendirme sürecine katılan değerlendirme takımlarının başkanları tarafından yapılmaktadır. Önceki yıl dış değerlendirme sürecine dahil olan kurumların KİDR değerlendirmesi ise Yükseköğretim Kalite Kurulu Kurumsal Dış Değerlendirme Komisyonu üyeleri tarafından gerçekleştirilmektedir (Yükseköğretim Değerlendirme ve Kalite Güvencesi Durum Raporu, 2017: 6).

Yükseköğretim kurumlarının kendi bünyesinde hazırladıkları kurumsal iç değerlendirme raporlarında stratejik hedefler, performans göstergeleri, akademik ve idari faaliyetlerin kalite güvencesine ilişkin yer verdikleri açıklamaların, dış değerlendirme sürecinde kurum dışından yetkilendirilen dış değerlendirme takımlarınca bir değerlendirmesi ve karşılaştırılması

yapılmaktadır. Bu değerlendirme sonunda kurumun iddia ettiği göstergelerin somut deliller içerip içermediği, güçlü, iyileştirmeye açık ve gelişmeye açık yanları tespit edilmektedir.

Bu tespitler sonunda dış değerlendirme sürecinden geçen kurumlar için hazırlanan, kurumun güçlü yanları ve kurumun gelişmeye açık yanlarını içeren rapor kurumsal geri bildirim raporudur. Dış değerlendirme sürecinde saha ziyaretleri tamamlandığında değerlendirme takımı ilgili kuruma çıkış bildirimi mahiyetinde yazılı olarak bildirim yaparlar. Kurumdan bu bildirim karşı 30 gün içinde bir cevaplandırma yapması beklenmektedir. İlgili Yükseköğretim Kurumunun hazırladığı iç değerlendirme raporu, dış değerlendirme takımının saha ziyareti bulguları ile 30 gün cevabı da dikkate alınarak değerlendirme takımı tarafından hazırlanan Kurumsal Geribildirim Raporu (KGBR) hazırlanır. Bu rapor ilgili kurumla paylaşmakta ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun web sayfasından da kamuoyu ile paylaşmaktadır (Yükseköğretim Kalite Kurulu SSS, 2018).

Amaç

Bu araştırma, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme sonuçlarının incelenmesini, iç değerlendirme raporlarında kalite güvencesi yaklaşımlarının dış değerlendirme sonunda hazırlanan kurumsal geri bildirim raporlarında tespit edilen durumların kurumlar arası tematik olarak karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Araştırmanın bir diğer amacı ise yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme raporlarında kalite güvence sistemine yönelik değerlendirme kriterleri incelenmiş, kurumların kalite güvence sistemi başlığı altındaki 5 soru kriterine nasıl cevap verdikleri, ne yönde açıklama yaptıkları ve bu açıklamaların kurumsal geri bildirim raporlarına nasıl yansıdığı sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının 2016 yılı kurumsal iç değerlendirme raporları incelenmiş, örneklem olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumunun iç değerlendirme raporlarında kalite güvence yaklaşımlarına yönelik açıklamaları Yükseköğretim Kalite Kurulunun belirlediği 5 değerlendirme kriteri üzerinden kategorize edilmiş ve kurumsal geri bildirim raporlarında bu kriterlere yönelik yapılan tespitlerde kurumların zayıf, iyileştirmeye ve gelişmeye açık yanlarının kurumlar arası karşılaştırması yapılmıştır.

Yöntem

Yükseköğretim kurumlarının kurumsal iç değerlendirme raporlarının karşılaştırmalı analizi için gerekli veriler Yükseköğretim Kurumlarının web sitelerinde yayınladıkları 'Kurumsal İç

Değerlendirme Raporlarından ve Yükseköğretim Kalite Kurulunun yayınladığı Kurumsal Geri Bildirim Raporlarından' elde edilmiştir.

Örneklem olarak belirlenen 3 yükseköğretim kurumunun 2016 yılı kurumsal iç değerlendirme raporları incelenmiş ve raporlarında kalite güvence yaklaşımlarına yönelik açıklamaları Yükseköğretim Kalite Kurulunun belirlediği 5 değerlendirme kriteri üzerinden kategorize edilmiş ve kurumsal geri bildirim raporlarında bu kriterlere yönelik yapılan tespitlerde kurumların zayıf, iyileştirmeye ve gelişmeye açık yanlarının kurumlar arası karşılaştırması yapılmıştır. Araştırma verileri örneklem olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumunun iç değerlendirme ve kurumsal geri bildirim raporlarından elde edilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler “doküman incelemesi tekniği” ile toplanmış, yöntem olarak tematik analiz tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Araştırma için belirlenen 5 değerlendirme kriteri soru kalıbı şeklinde Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun değerlendirme kılavuzunda belirlenmiştir. Araştırma verileri kurumların iç değerlendirme ve kurumsal geri bildirim raporlarından elde edilmiştir. Veriler, tematik analiz tekniği ile analiz edilmiştir.

Bu analiz tipinde veriler, önceden belirlenmiş temalara göre ele alınmaktadır. Buna göre birinci aşamada yükseköğretim kurumlarının iç değerlendirme ve kurumsal geri bildirim raporları incelenmiştir. İkinci aşamada 5 değerlendirme kriteri kategorize edilmiş, veriler karşılaştırılmıştır. Üçüncü aşamada sıralandırılmış veriler analiz edilmiş ve son aşamada ise sonuçlar ortaya konmuştur. Bu kapsamda örneklem olarak seçilen 3 üniversitenin 2016 yılı iç değerlendirme raporları ve 2017 yılı kurumsal geri bildirim raporları, Yükseköğretim Kalite Kurulunun rapor değerlendirme formu kullanılarak tematik analiz tekniği ile çözümlenmiştir.

Bulgular

Yükseköğretim Kalite Kurulunun kurumsal iç değerlendirme kılavuzunda belirlediği değerlendirme kriterlerine göre kurumların iç değerlendirme raporlarında 5 temel değerlendirme başlığı yer almaktadır. Kurumların kendi içinde uyguladığı İç değerlendirme sonuçlarının bir değerlendirme sürecine tabi olduğu dış değerlendirme sonunda kurum dışından Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yetkilendirilmiş değerlendirici takımlarının düzenlediği kurumsal geri bildirim raporları da bu 5 temel başlık üzerinden değerlendirmede bulunmuştur. Bu başlıklar;

Kurum Hakkında Bilgiler

Kalite Güvence Sistemi

Eğitim-Öğretim

Araştırma ve Geliştirme

Yönetim Sistemi

Araştırma verileri örneklem olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumunun iç değerlendirme ve kurumsal geri bildirim raporlarından elde edilmiştir. Kalite Güvence yaklaşımına yönelik olarak 3 yükseköğretim kurumunun kurumsal iç değerlendirme raporlarında Yükseköğretim Kalite Kurulunun belirlediği 5 değerlendirme kriterine yönelik sorular;

Kurum ne yapmaya çalışmaktadır?

(Kurumun misyon ve hedefleri nedir)

Kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışıyor?

(Miyon, Vizyon ve Hedeflere Ulaşmak için İzlenen Strateji)

Kurum misyon ve hedeflerine ulaştığına nasıl emin oluyor?

(Miyon, Vizyon ve Hedef Göstergeleri)

Kurum geleceğe yönelik süreçlerini nasıl iyileştirmeyi planlıyor?

(Kurumun rekabet avantajını korumak için yaptığı iyileştirme faaliyetleri)

Kurum, misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerini nasıl belirlemekte, izlemekte ve iyileştirmektedir?

Tablo.1. Yükseköğretim Kurumlarının Kurumsal İç Değerlendirme Raporlarında 5 Kriter Soruya Yönelik Açıklamaları

2016 KİDR	Boğaziçi Ünv.	Marmara Ünv.	Ankara Ün.
Kurum ne yapmaya çalışmaktadır?	Üniversite nin kurumsal değerlerini sahiplenen, yaratıcı ve eleştirel düşünen, özgür ve özgürlükçü, etik değerleri önemseyen bireyler yetiştirmektedir.	Kurumumuz “İşimizi en iyi biçimde yaparken, nasıl oluşturmalıyız?” sorusunun cevabını kalite olarak tanımlamıştır. Amacımız kalite kriterleri yönünden önce ülkemizde ve daha sonra dünya üniversiteleriyle	Misyonumuz “doğaya duyarlı, farklılıklara saygı gösteren, yaratıcı bireyler yetiştirmeyi; bilime ve sanata evrensel düzeyde katkı sağlayan, etik değerleri gözetken, disiplinler arası araştırmalar yapmayı”, hedefimiz nitelikli araştırmalar yapmak, yenilikçi üniversite olmak

		rekabet edebilir duruma getirmek ve öne geçirmektir.	ve evrensel düzeyde fark yaratmaktır.
Kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışıyor?	Boğaziçi Üniversitesi; kurum misyon, vizyon, stratejik hedefleri ile performans göstergelerini Stratejik Planla uyumlu, çok yıllık bütçeleme anlayışına uygun olarak gelir gider dengesi esas alarak hazırlamaktadır. Yıl sonunda mali tablolarımızın konsolide edilmesiyle performansının ölçülmesi, değerlendirilmesi yapılmaktadır.	Stratejik Planında yer alan misyon ve vizyon doğrultusunda Strateji Geliştirme Dairesi (SGD) önderliğinde bütün birimlerin kendilerine ait oluşturdukları misyon, vizyon ve hedefler dikkate alınarak, birim temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan çalıştaylarla kurumun esas misyon, vizyon ve hedefleri oluşturulmaktadır.	Stratejik Planında yer alan misyon ve vizyonu doğrultusunda belirlediği stratejik hedef ve amaçlar doğrultusunda kurul ve komisyonlarda alınan kararlara uygun faaliyetlerin yürütülmesiyle vizyon ve hedeflere ulaşmaya çalışılmaktadır. Bu amaçlardan biri olan mali yapının güçlendirilmesi hedefine yönelik olarak kısa, orta ve uzun vadeli bütçe çalışmalarına esas oluşturacak biçimde ve gerçekçi bir yaklaşımla ortaya konulmuş yıllık bütçe gereksinimleri, performans bütçe çalışmalarına da dayanak oluşturacak biçimde tayin edilmektedir.
Kurum misyon ve hedeflerine ulaştığına nasıl emin oluyor?	Raporda hedef göstergeleri yer almamaktadır.	Strateji ve Geliştirme Daire Başkanlığı-SGD tarafından periyodik takipler yapılarak sonuçlar performans tablolarıyla raporlanmaktadır.	Kalite Güvencesi Sistemi kurmaya yönelik çalışmaların rehberliğinde bugüne dek Üniversite genelinde yapılan çalışmalar irdelenerek, bu çalışmaların sonuçları, performans göstergeleri, anket verilerinin analizi vb. kapsamlı bir biçimde değerlendirilmektedir.
Kurum geleceğe yönelik süreçlerini nasıl iyileştirmeyi planlıyor?	Boğaziçi Üniversitesi Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından daha önce değerlendirilmemiştir.	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından kurumun rekabet avantajını koruyabilmek üzere SWOT analizi ile Güçlü, Zayıf yönleri, Tehdit ve	Üniversitemiz İdare Faaliyet Raporu ile performans göstergeleri yıllık olarak izlenmekte, eklenmesi/güncellenmesi/çıkartılması gerekli görülen göstergeler yıllık performans programlarında yer almaktadır. Bir diğer

		Fırsatları ortaya çıkararak, gelecekle ilgili etkileneceğimiz hususlarda tespitlerde bulunuluyor.	ifadeyle, Üniversitemizde hali hazırda stratejik plan ve performans programını esas alan ve sonuçları faaliyet raporuna yansıtılan bir izleme yapılmaktadır.
Kurum, misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerini nasıl belirlemekte, izlemekte ve iyileştirmektedir?	Strateji Daire Başkanlığınca izlenmektedir. Akademik ve idari birimlere ilişkin tespit ve iyileştirmelere temel oluşturmak üzere iç ve dış paydaşlardan görüş almaya yönelik çok sayıda geri bildirim mekanizması oluşturmuştur.	Üniversitem iz Stratejik Planının hazırlanması kapsamında kurumumuzun mevcut vizyonu, misyonu stratejik hedefleri ve performans göstergelerinde gerekli revizyonlar yapılması için çalışmalar başlatılmıştır.	Üniversitenin hedeflerine ulaşmaya yönelik performans göstergelerine temel teşkil eden bilgiler ilgili birimler tarafından hazırlanarak, ADEK Koordinatörlüğüne iletilmektedir. Bu verilerden üniversitenin performans kriterleri izlenerek, iyileştirilmesine yönelik öneriler rektörlüğe sunulmaktadır.

Kaynak: (Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Ün., Ankara Ün., Kurumsal İç Değerlendirme Raporu, 2016).

Tablo.2. Dış Değerlendirme Sonunda Hazırlanan Kurumsal Geri Bildirim Raporlarında 5 Kriter Soruya Yönelik Tespitler

2017 KGBR	Boğaziçi Ün.	Marmara Ün.	Ankara Ün.
Kurum ne yapmaya çalışmaktadır?	Kurumun misyon ve hedeflerinin kurumun kültürünü yansıtması ve üst yönetim değişikliklerine rağmen önceki yönetimin ortaya koyduğu kalite güvencesine dayalı yönetim anlayışının sürdürülmesi konusundaki	Üniversitenin vizyonu, eğitim ve araştırmadaki öncülüğüyle toplumsal gelişime yön veren uluslararası bir üniversite olmaktır.	Ankara Üniversitesi'nde yönetsel-örgütsel süreçler, kalite yönetimi, eğitim-öğretim, araştırma ile ilgili tanımlanmış ve standardize edilmiş bir yaklaşımın var olduğu görülmüş ve bu durum takdirle karşılanmıştır. Bununla birlikte söz konusu yaklaşımın, tüm alt birimleri de kapsayacak şekilde

	kararlılığı Boğaziçi Üniversitesinin en güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır.		yaygınlaştırılmasına ve genişletilmesine ihtiyaç duyulduğu da görülmüştür.
Kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışıyor?	Kurumun, kamuoyu ile paylaşılmış bir kalite politika belgesi bulunmamakla birlikte, uygulamalar açısından, kalite güvencesine ilişkin stratejisinin, “amaca uygunluk” ve “uluslararası standartlara uyum” bileşenlerinin ikisini de içerdiği gözlenmiştir.	Raporda strateji geliştirme dairesinin bu rolü belirtilmemiştir. Stratejik Planlama sürecinde kalite komisyonunun belirli bir rolü olduğu ifade edilmektedir.	Kurum, gelişmekte olan bir kalite kültürüne ve kalite yönetimi konusunda kararlılığa sahiptir.
Kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaştığına emin oluyor?	Kurumun ait Stratejik Planında, İç Kontrol Yönetmeliği ile uyumlu ve iç denetimi referans alan tanımlı performans göstergelerini sürekli izleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır. Her bir stratejik hedef için belirtilen performans ölçütlerinin düzenli takip edildiği ve yıllık değişimlerinin analiz edildiği bir	Raporda performansın belirlenmesine yönelik bir tespit yapılmamıştır.	Raporda kurumun misyon ve hedeflerine ulaşmaya yönelik tüm faaliyetlerin tanımlandığı bildirilmektedir.

	performans izleme programı bulunmamaktadır.		
Kurum geleceğe yönelik süreçlerini nasıl iyileştirmeyi planlıyor?	Kurumun 2015-2019 yılına ait Stratejik Planında, İç Kontrol Yönetmeliği ile uyumlu ve iç denetimi referans alan tanımlı misyon, vizyon ve hedefleri bulunmaktadır.	Üniversitede faaliyetlerin kalite güvence sistemi ile ilişkilendirilmesi, sonuç ve iyileştirmelerin sistematik bir şekilde belgelendirilmesi, raporlanması ve kamuya açık bir şekilde yayımlanması gelişmeye açık bir yön olarak değerlendirilmiştir. Kalite çalışmalarının kurum içinde birimler arası farklılık göstermesi yerleşkelerin birbirinden kopuk olması sebebiyle birimler arası işbirliği ve dengeyi sağlamada zorluklar yaşandığı gözlenmiştir.	“Ankara Üniversitesi’nin misyonu ve vizyonu doğrultusunda eğitim, araştırma ve yönetim faaliyetlerinin tüm paydaşlarca benimsenen toplam kalite yönetimi anlayışı ile evrensel bilime, etik ilkelere ve hukuka dayalı, yenilikçi, sürekli iyileştirme esaslı olarak gerçekleştirilmesi” şeklinde ifade edilen kalite politikası aracılığıyla kalite güvencesi sistemine ilişkin vaadini iç ve dış paydaşlarıyla paylaşmıştır.
Kurum, misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerini nasıl belirlemekte, izlemekte ve iyileştirmektedir?	Stratejik Planında, İç Kontrol Yönetmeliği ile uyumlu ve iç denetimi referans alan tanımlı misyon, vizyon ve hedefleri bulunmakta ancak tanımlı performans göstergelerini sürekli izleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır.	Kalite güvencesinde kurumun izlediği performans göstergelerine ve iyileştirmeye yönelik bir açıklama getirilmemiştir.	Kalite ve uluslararasılaşma konularını öncelikli hedef olarak belirleyen kurumda, kalite süreçlerini yönetebilmek amacıyla 2015 yılında Akreditasyon, Akademik Değerlendirme ve Kalite Koordinatörlüğü kurulmuştur. Koordinatörlük,

	Her bir stratejik hedef için belirtilen performans ölçütlerinin düzenli takip edildiği ve yıllık değişimlerinin analiz edildiği bir performans izleme programı bulunmamaktadır.		Kalite Komisyonu ile birlikte çalışarak kalite güvencesi süreçlerini yönetmektedir.
--	---	--	---

Kaynak: (Boğaziçi Üniv., Marmara Üniv., Ankara Üniv., Kurumsal Geri Bildirim Raporu, 2017).

Tablo.3. Dış Değerlendirme Sonunda Hazırlanan Kurumsal Geri Bildirim

Raporlarında 5 Kriter Soruya Yönelik Yükseköğretim Kurumlarının Zayıf, İyileştirmeye ve Gelişmeye Açık Yönleri

5 KRİTER SORU	BOĞAZIÇI ÜNV.	MARMARA ÜNV.	ANKARA ÜNV.
Kurum ne yapmaya çalışmaktadır?	Güçlü Yönü	Güçlü Yön	Gelişmeye Açık
Kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışıyor?	İyileştirmeye Açık	Zayıf Yön	Güçlü Yön
Kurum misyon ve hedeflerine ulaştığına nasıl emin oluyor?	Zayıf Yön	Zayıf Yön	Güçlü Yön
Kurum geleceğe yönelik süreçlerini nasıl iyileştirmeyi planlıyor?	Güçlü Yön	Açık Gelişmeye	Güçlü Yön
Kurum, misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerini nasıl belirlemekte, izlemekte ve iyileştirmektedir?	Zayıf Yön	Zayıf Yön	Güçlü Yön

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında Yükseköğretim Kurumlarına ve Dış Değerlendirme sürecine dahil olacak değerlendiricilere aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir. Araştırma sonuçları göz önünde bulundurularak şu önerileri sıralayabiliriz;

Yükseköğretim kurumlarında kalite kültürünün yaygınlaştırılması, bu konuda farkındalık yaratılması, daha fazla çaba harcanması ve kalite güvencesine yönelik bütünsel bir bakış açısının sağlanması adına Kurumsal İç Değerlendirme raporlarında kalite güvence yaklaşımlarına yönelik gösterilen kanıtların somut göstergelere, uygulamaların faaliyette olduğunu gösteren Web sayfalarına veya EK'lere, tanım ifade eden açıklamalar yerine uygulama ifade eden açıklamalara yer verilmesi,

İç Değerlendirme raporlarının Yükseköğretim Kalite Kurulunun yayınladığı iç değerlendirme rapor hazırlama formatına uygun olma şartının aranması, geri bildirim raporlarındaki değerlendirmelerin iç değerlendirme raporlarındaki sıralı başlıklara cevap niteliğinde olması veya kurumun güçlü, iyileştirmeye ve gelişmeye açık yönlerini sıralı bir şekilde açıklayan formatta hazırlanması,

Kurumların stratejik planlarındaki misyon ve vizyon ifadeleri ile performans göstergelerini ifade eden açıklamaların gerçeklikten uzak slogan içeren basit anlatımlarının dışında bunları ölçümleyebilen, izleyen, değerlendiren ve raporlayan Akademik Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu (ADEK) gibi birimlerin tüm yükseköğretim kurumlarında yaygınlaştırılması,

Dış değerlendirme sürecine dahil olan Yükseköğretim Kurumlarının kalite güvence yaklaşımlarında kurumlar arası bir karşılaştırılma olanağının sağlanması ve bu karşılaştırmaların raporlar halinde yayınlanması,

Tüm kurumlarda Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ve ADEK'in ortak bir şekilde performans göstergelerini ölçme, izleme ve değerlendirme süreçlerini disiplinli bir kontrol mekanizması hale getirilmeleri önerilmektedir.

SONUÇ

Türkiye'de Kalite Güvence sistemi 2016 yılından itibaren sistematik olarak değerlendirme sürecine tabi tutulmuştur. 2016 yılında tüm kurumlar kurum içi denetimlerini yapmış, kurumsal iç değerlendirme raporlarını yayınlamışlardır. Örnekleme olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumunun web sitesinde yayınladıkları 2016 yılı kurumsal iç değerlendirme raporları ve 2017 yılında dış değerlendirme süreci sonunda yayınlanan kurumsal geri bildirim raporları

incelenerek elde edilmiştir. Bu kapsamda örneklem olarak seçilen 3 yükseköğretim kurumuna ait elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda;

Yükseköğretim kurumlarında kalite kültürünün gelişmediği, yükseköğretim sisteminde kalite standartlarının belirlenemeyişi ve sistemli olarak bir pratiğe dönüştürülemediği, kurumsal iç ve dış değerlendirme sürecinde kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik çalışmalara yabancı oldukları birçok kurumun kurumsal geri bildirim raporunda ifade edildiği,

Birçok kurumun iç değerlendirme raporlarında yükseköğretim kalite kurulunun yayınladığı rehber kılavuzuna göre açık ifade edilme biçiminden uzak olduğu, iç değerlendirme raporlarında kalite güvencesine yönelik yapılan açıklamalara ve kanıtlara (somut göstergeler), uygulamaları gösteren web sayfalarına veya EK'lere yer verilmediği, gelişmeye ve iyileştirmeye açık yönler için tespitlere sıralı bir şekilde değerlendirme yapılmadığı, kurumların güçlü, iyileştirmeye ve gelişmeye açık yönlerinin bazı kriterlerde ifade edilmediği,

Yükseköğretim Kurumlarının kalite güvence sistemleri açısından kurum içi misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerini ölçme, izleme ve değerlendirme süreçlerine, araçlarına ve standartlarına yönelik dış değerlendirme takımlarının ortak bir değerlendirme kriteri bulunmadığı, yapılan değerlendirmelerin değerlendirme takımının inisiyatifine bırakıldığı, değerlendirmelerde bazı kriterlerin gözden kaçtığı,

Araştırmada örneklem olarak seçilen Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinin kurumsal iç değerlendirme raporları ve dış değerlendirme sonucunda 5 değerlendirme kriterine yönelik değerlendirme takımlarının hazırladığı kurumsal geri bildirim raporlarına göre;

Boğaziçi Üniversitesinin kalite güvence yaklaşımına yönelik kurumsal geri bildirim raporunda 5 değerlendirme kriteri içinde kurumun ne yapmaya çalıştığı ve kurumun geleceğe yönelik süreçlerini iyileştirme planlaması kurumun en güçlü yanını yansıtmaktadır. Kurumun misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalıştığına ve kurumun misyon, vizyon, stratejik hedefleri ve performans gösterilerine yönelik kriterlerde yapılan değerlendirmeler kurumun zayıf yanını göstermektedir. Kurumun misyon ve hedeflerine nasıl ulaştığına yönelik çalışmaları iyileştirmeye açık yönü olarak tespit edilmiştir. Kurumun kalite kültürünün gelişmesi, kalite standartlarının belirlenmesi ve sistemli olarak bir pratiğe dönüştürülmesi, iç ve dış değerlendirme sürecinde kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik çalışmalarda ileriye yönelik olarak gelişmeye açık yönü olduğu,

Marmara Üniversitesinin kalite güvence yaklaşımına yönelik kurumsal geri bildirim raporunda “kurumun ne yapmaya çalıştığı” konusundaki tutum ve açıklamaları kurumun güçlü yanını yansıtmaktadır. Fakat diğer kriterlerde yapılan değerlendirmeler kurumun bu çalışmalardaki zayıf yönünü göstermektedir. Kurumun geleceğe yönelik süreçlerini iyileştirme planlaması kurumun gelişmeye açık yönü olarak belirlenmiştir. Bu tespitlere göre Marmara Üniversitesinin kalite güvence yaklaşımında henüz yetersiz olduğu, kurumun kalite kültürünün gelişmesi, kalite standartlarının belirlenmesi ve iç ve dış değerlendirme sürecinde kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik çalışmalarda ileriye yönelik olarak iyileştirmeye açık yönü olduğu, Ankara Üniversitesinin tüm kriterlerde kurumun güçlü yanı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ankara Üniversitesinin iç değerlendirme raporunda kurumun kalite güvencesi yaklaşımı ve kalite güvence çalışmalarındaki tüm göstergelerin, dış değerlendirme sonunda yayınlanan kurumsal geri bildirim raporunda kurumun güçlü yanını yansıttığı tespit edilmiştir. Tüm kurumlar arasında bir karşılaştırma yapıldığında Ankara Üniversitesi Yükseköğretim kalite güvence yaklaşımında ideal bir yükseköğretim kurumu olma yolunda örnek gösterilebilir.

KAYNAKÇA

- Ankara Üniversitesi. (2017). Kurumsal İç Değerlendirme Raporu, https://www.ankara.edu.tr/wpcontent/uploads/sites/6/2017/08/Kidr_AnkaraUni_2016Nisan2017.pdf [Erişim: 15 Ağustos 2018].
- Ankara Üniversitesi. (2017). Kurumsal Geri Bildirim Raporu, <https://www.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/6/2018/07/Kurum-Geri-Bildirim-Raporu-KGBR.pdf> [Erişim: 15 Ağustos 2018].
- Bergen Bildirgesi. 2005. <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/bergen-bildirgesi-2005-> [Erişim: 16 Ağustos 2018].
- Boğaziçi Üniversitesi. (2016). Kurumsal İç Değerlendirme Raporu, http://www.boun.edu.tr/Assets/Documents/Dosyalar/Bogazici_Univ_KiDR_2016.pdf [Erişim: 16 Ağustos 2018].
- Boğaziçi Üniversitesi. (2017). Kurumsal Geri Bildirim Raporu, http://www.boun.edu.tr/Assets/Documents/Dosyalar/BU_KGBR_2016.pdf [Erişim: 16 Ağustos 2018].
- Marmara Üniversitesi. (2016). Kurumsal İç Değerlendirme Raporu, http://dosya.marmara.edu.tr/www/duyuru/2017/2016_Yili_MU_Kurum_Ic_Degerlendirme_Raporu.pdf [Erişim: 20 Ağustos 2018].
- Marmara Üniversitesi. (2017). Kurumsal Geri Bildirim Raporu, http://dosya.marmara.edu.tr/www/duyuru/2018/haziran/Marmara_Üniversitesi_Kurumsal_Geri_Bildirim_Raporu.pdf [Erişim: 20 Ağustos 2018].

Özer, M., Gür, B. ve Küçükcan, T. (2010). Yükseköğretimde Kalite Güvencesi. *SETA Vakfı Raporu*, Ankara: SETA Yayınları.

Tekin, M. (2007). Kalite Güvence ve Standartlar, 2. Baskı, Konya: Selçuk Üniversitesi İİBF Yayınları.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. <http://www.tdk.gov.tr/> [Erişim; 14 Ağustos 2018].

Yalı, Sibel. (2017). Avrupa Birliği'nde Yükseköğretim Çalışmaları: Bologna Süreci ve Türk Üniversiteler, F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 27 (2), 143-44.

YÖK, (Yükseköğretim Kurulu), Kalite Güvencesi. <http://yok.gov.tr/ar/web/uluslararası-iliskiler/kalite-guvencesi1> [Erişim: 15 Ağustos 2018].

Yükseköğretim Kalite Kurulu SSS. 2018. <http://yokak.gov.tr/sss> [Erişim: 15 Ağustos 2018].

Yükseköğretim Değerlendirme ve Kalite Güvencesi Durum Raporu 2017,

Yükseköğretim Kalite Kurulu, Ankara: 2018. <http://yokak.gov.tr/> [Erişim: 15 Ağustos 2018].

29423 sayılı Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. *Resmi Gazete*, 2015.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm> [Erişim: 14 Temmuz 2018].

25942 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği. *Resmi Gazete*, 2005.

<http://www.yodek.org.tr/yodek/files/e64f6efb106e056da767a698f8434090.pdf> [Erişim: 14 Temmuz 2018].